

ROZHODNUTÍ

ROZHODNUTÍ RADY (EU) 2018/1215

ze dne 16. července 2018

o hlavních směrech politik zaměstnanosti členských států

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 148 odst. 2 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu ⁽¹⁾,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ⁽²⁾,

po konzultaci s Výborem regionů,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost ⁽³⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Členské státy a Unie mají pracovat na rozvoji koordinované strategie zaměstnanosti a zejména na podpoře kvalifikace, vzdělání a přizpůsobivosti pracovníků a schopnosti trhů práce reagovat na hospodářské změny, aby dosáhly cílů plné zaměstnanosti a společenského pokroku stanovených v článku 3 Smlouvy o Evropské unii. Členské státy mají považovat podporu zaměstnanosti za záležitost společného zájmu a koordinovat své odpovídající činnosti v rámci Rady s přihlédnutím k vnitrostátním zvyklostem, které se týkají odpovědnosti sociálních partnerů.
- (2) Unie má bojovat proti sociálnímu vyloučení a diskriminaci a podporovat sociální spravedlnost a ochranu, jakož i rovnost žen a mužů. Při vymezování a provádění svých politik a činností má Unie přihlížet k požadavkům spojeným s podporou vysoké úrovně zaměstnanosti, zárukou přiměřené sociální ochrany, bojem proti chudobě a sociálnímu vyloučení a vysokou úrovní vzdělávání a odborné přípravy.
- (3) Unie v souladu se Smlouvou o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“) vytvořila a provádí nástroje pro koordinaci politik zaměřené na fiskální, makroekonomické a strukturální politiky. V rámci těchto nástrojů tvoří tyto hlavní směry politik zaměstnanosti členských států spolu s hlavními směry hospodářských politik členských států a Unie stanovenými v doporučení Rady (EU) 2015/1184 ⁽⁴⁾ integrované hlavní směry pro provádění strategie Evropa 2020. Jejich cílem je poskytnout vodítka pro provádění politik v členských státech a v Unii a zároveň odrážet vzájemnou provázanost mezi členskými státy. Výsledný soubor koordinovaných evropských a vnitrostátních politik a reforem má poskytnout vhodnou celkovou kombinaci hospodářských a sociálních politik, která by měla přinést pozitivní vedlejší dopady.
- (4) Hlavní směry politik zaměstnanosti jsou v souladu s Paktem o stabilitě a růstu, stávajícími právními předpisy Unie a různými iniciativami Unie, včetně doporučení Rady ze dne 22. dubna 2013 o zavedení záruk pro mladé lidi ⁽⁵⁾, doporučení Rady ze dne 15. února 2016 o začleňování dlouhodobě nezaměstnaných osob na trh práce ⁽⁶⁾, doporučení Rady ze dne 19. prosince 2016 o cestách prohlubování dovedností ⁽⁷⁾ a doporučení Rady ze dne 15. března 2018 o Evropském rámci pro kvalitní a efektivní učnovskou přípravu ⁽⁸⁾.

⁽¹⁾ Stanovisko ze dne 19. dubna 2018 (dosud nezveřejněné v Úředním věstníku).

⁽²⁾ Stanovisko ze dne 14. března 2018 (dosud nezveřejněné v Úředním věstníku).

⁽³⁾ Stanovisko ze dne 3. května 2018 (dosud nezveřejněné v Úředním věstníku).

⁽⁴⁾ Doporučení Rady (EU) 2015/1184 ze dne 14. července 2015 o hlavních směrech hospodářských politik členských států a Evropské unie (Úř. věst. L 192, 18.7.2015, s. 27).

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 120, 26.4.2013, s. 1.

⁽⁶⁾ Úř. věst. C 67, 20.2.2016, s. 1.

⁽⁷⁾ Úř. věst. C 484, 24.12.2016, s. 1.

⁽⁸⁾ Úř. věst. C 153, 2.5.2018, s. 1.

- (5) Evropský semestr kombinuje různé nástroje v souhrnném rámci pro integrovaný mnohostranný dohled nad hospodářskými politikami, rozpočtovými politikami, politikami zaměstnanosti a sociálními politikami a jeho účelem je dosáhnout cílů strategie Evropa 2020, včetně cílů v oblasti zaměstnanosti, vzdělávání a snižování chudoby, jak jsou stanoveny v rozhodnutí Rady 2010/707/EU ⁽¹⁾. Evropský semestr, který podporuje cíle politiky v oblasti podpory investic, prosazování strukturálních reforem a zajištění odpovědných fiskálních politik, je zároveň od roku 2015 soustavně posilován a racionalizován. Zejména bylo posíleno jeho zaměření na zaměstnanost a sociální věci a byl prohlouben dialog s členskými státy, sociálními partnery a zástupci občanské společnosti.
- (6) Zotavení Unie z hospodářské krize podporuje pozitivní trendy na trhu práce, avšak významné výzvy a nerovnosti v ekonomické a sociální výkonnosti mezi členskými státy i uvnitř členských států přetrvávají. Krize zdůraznila vzájemnou provázanost ekonomik a trhů práce členských států. V dnešní době je zásadním úkolem zajistit pokrok Unie při dosahování inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění a při vytváření pracovních příležitostí. To vyžaduje koordinovaná, ambiciózní a účinná politická opatření jak na úrovni Unie, tak na vnitrostátní úrovni, jež budou v souladu se Smlouvou o fungování EU a s ustanoveními Unie, která se týkají správy ekonomických záležitostí. Tato politická opatření by měla být kombinací opatření na straně nabídky a poptávky a měla by zahrnovat podporu investic, obnovený závazek provádět v náležitě poslušnosti strukturální reformy, které zlepší produktivitu, růst, sociální soudržnost a ekonomickou odolnost vůči otřesům, a naplňování fiskální odpovědnosti, s přihlédnutím k jejich dopadu na zaměstnanost a sociální situaci.
- (7) Reformy trhu práce, včetně vnitrostátních mechanismů stanovování mezd, by se měly řídit vnitrostátní praxí v oblasti sociálního dialogu a poskytnout potřebný prostor pro široké posouzení socioekonomických otázek, včetně zlepšení konkurenceschopnosti, vytváření pracovních míst, politiky celoživotního učení a odborné přípravy, jakož i reálných příjmů.
- (8) Členské státy a Unie by měly také řešit sociální důsledky hospodářské a finanční krize a usilovat o vytvoření inkluzivní společnosti, jejíž členové jsou schopni předjímat a zvládat změny a mohou se aktivně podílet na životě společnosti a na fungování ekonomiky, jak bylo uvedeno v doporučení Komise 2008/867/ES ⁽²⁾. Je třeba bojovat proti nerovnosti a diskriminaci. Dále je třeba zajistit přístup a příležitosti pro všechny a snížit chudobu a sociální vyloučení (především u dětí), a to zejména zajištěním účinného fungování trhů práce a systémů sociální ochrany a odstraněním překážek omezujících účast na vzdělávání a odborné přípravě a na trhu práce, včetně investic do předškolního vzdělávání a péče. Ve větším rozsahu by měl být využíván potenciál zdravotně postižených osob přispívat k hospodářskému růstu a sociálnímu rozvoji. Na pracovních místech v Unii se objevují nové hospodářské a obchodní modely a také se mění pracovněprávní vztahy. Členské státy by měly zajistit, aby pracovněprávní vztahy vyplývající z nových forem práce zachovávaly a posilovaly sociální model Evropy.
- (9) Evropský parlament, Rada a Komise dne 17. listopadu 2017 po rozsáhlé veřejné konzultaci podepsaly interinstitucionální vyhlášení evropského pilíře sociálních práv ⁽³⁾. Pilíř tvoří dvacet klíčových principů a práv, o něž se budou opírat hladce fungující a spravedlivé trhy práce a sociální systémy. Člení se do tří kategorií: rovné příležitosti a přístup na trh práce, spravedlivé pracovní podmínky a sociální ochrana a začleňování. Pilíř je referenčním rámcem pro monitorování výsledků členských států v oblasti zaměstnanosti a sociální oblasti a podněcování reforem na vnitrostátní úrovni, který slouží jako vodítko k obnovenému procesu konvergence v celé Evropě. Vzhledem k významu těchto zásad pro koordinaci strukturálních politik jsou hlavní směry politik zaměstnanosti se zásadami evropského pilíře sociálních práv sladěny.
- (10) Evropský pilíř sociálních práv je doplněn srovnávacím přehledem, který by měl sledováním trendů a výkonnosti v členských státech monitorovat provádění a pokrok pilíře a posuzovat pokrok při dosahování vzestupné sociálně-ekonomické konvergence. Tato analýza se v příslušných případech použije jako podklad pro potřeby evropského semestru pro koordinaci hospodářských politik.
- (11) Integrované hlavní směry by měly být základem pro doporučení pro jednotlivé země, která může Rada členskými státem podat. Členské státy by měly plně využívat Evropského sociálního fondu a dalších fondů Unie v zájmu posílení zaměstnanosti, sociálního začlenění, prohlubování dovedností pracovní síly, celoživotního učení

⁽¹⁾ Rozhodnutí Rady ze dne 21. října 2010 o hlavních směrech politik zaměstnanosti členských států (Úř. věst. L 308, 24.11.2010, s. 46).

⁽²⁾ Doporučení komise ze dne 3. října 2008 o aktivním začleňování osob vyloučených z trhu práce (Úř. věst. L 307, 18.11.2008, s. 11).

⁽³⁾ Úř. věst. C 428, 13.12.2017, s. 10.

a vzdělávání a zlepšení veřejné správy. I když jsou integrované hlavní směry určeny členskými státy a Unii, měly by se provádět ve spolupráci se všemi státními, regionálními a místními orgány, do níž by se měly intenzivně zapojovat parlamenty, jakož i sociální partneři a zástupci občanské společnosti.

- (12) Výbor pro zaměstnanost a Výbor pro sociální ochranu by měly v souladu se svými příslušnými mandáty vyplývajícími ze Smlouvy sledovat provádění příslušných politik s ohledem na hlavní směry politik zaměstnanosti. Uvedené výbory a další přípravné orgány Rady zapojené do koordinace hospodářských a sociálních politik by měly úzce spolupracovat. Politický dialog mezi Evropským parlamentem, Radou a Komisí, zejména pokud jde o hlavní směry politik zaměstnanosti členských států, by měl být zachován.
- (13) Byl konzultován Výbor pro sociální ochranu,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Hlavní směry politik zaměstnanosti členských států se přijímají ve znění uvedeném v příloze. Tyto hlavní směry jsou součástí integrovaných hlavních směrů strategie Evropa 2020.

Článek 2

Členské státy zohlední hlavní směry stanovené v příloze ve svých politikách zaměstnanosti a v programech reform, které jsou předmětem zpráv v souladu s čl. 148 odst. 3 Smlouvy o fungování EU.

Článek 3

Toto rozhodnutí je určeno členskými státy.

V Bruselu dne 16. července 2018.

Za Radu
předsedkyně
J. BOGNER-STRAUSS

PŘÍLOHA

Hlavní směr 5: Podpora poptávky po pracovní síle

Členské státy by měly usnadňovat vytváření kvalitních pracovních míst, mimo jiné omezením překážek, s nimiž se setkávají podniky při najímání pracovníků, podporou odpovědného podnikání a skutečné samostatně výdělečné činnosti, a zejména podporou vytváření a růstu mikropodniků a malých podniků. Členské státy by měly aktivně podporovat sociální ekonomiku a sociální inovace. Členské státy by měly podporovat inovativní formy práce, které vytvářejí kvalitní pracovní příležitosti.

Daňové zatížení by se mělo přesunout z práce na jiné zdroje daní, které mají méně závažné dopady na zaměstnanost a růst, při zohlednění přerozdělovacího účinku daňového systému, a přitom ochraňovat příjmy pro přiměřenou sociální ochranu a výdaje na podporu růstu.

Členské státy by, při respektování autonomie sociálních partnerů, měly podporovat transparentní a předvídatelné mechanismy stanovování mezd, které umožní, aby mzdy reagovaly na vývoj produktivity, a zároveň zajistí spravedlivé mzdy pro důstojnou životní úroveň. Tyto mechanismy by měly zohledňovat rozdíly v úrovni dovedností a odlišnosti hospodářského výkonu jednotlivých regionů, odvětví a podniků. Členské státy by spolu se sociálními partnery a při dodržení vnitrostátní praxe měly zajistit přiměřenou úroveň minimální mzdy s přihlédnutím k jejímu dopadu na konkurenceschopnost, vytváření pracovních míst a chudobu pracujících.

Hlavní směr 6: Zlepšení nabídky práce a přístupu k zaměstnání, dovednostem a kompetencím

V souvislosti s technologickými, environmentálními a demografickými změnami by členské státy při řešení současných a budoucích potřeb trhu práce měly ve spolupráci se sociálními partnery podporovat produktivitu a zaměstnatelnost prostřednictvím vhodné nabídky příslušných znalostí, dovedností a kompetencí v průběhu celého profesního života člověka. Členské státy by měly uskutečňovat potřebné investice do počátečního i dalšího vzdělávání a odborné přípravy (celoživotní učení). Měly by spolupracovat se sociálními partnery, poskytovateli vzdělávání a odborné přípravy, podniky a dalšími zúčastněnými stranami při řešení strukturálních nedostatků v systémech vzdělávání a odborné přípravy, tak aby tyto systémy poskytovaly kvalitní a inkluzivní vzdělávání, odbornou přípravu a celoživotní učení. Měly by se snažit zajistit převod nároků na odbornou přípravu v době přechodu mezi zaměstnáními. Díky tomu by všichni mohli lépe předvídat potřeby trhu práce a přizpůsobovat se jim a úspěšně zvládat přechody, čímž by se posílila celková odolnost hospodářství vůči otřesům.

Členské státy by měly podporovat rovné příležitosti pro všechny v oblasti vzdělávání, včetně předškolního vzdělávání. Měly by celkově zvyšovat úroveň vzdělání, zejména nejméně kvalifikovaných osob a účastníků vzdělávání pocházejících ze znevýhodněného prostředí. Měly by zajistit kvalitní výsledky učení, zlepšovat základní dovednosti, snížit počet mladých lidí předčasně odcházejících ze vzdělávání a zvýšit účast dospělých v dalším vzdělávání a odborné přípravě. Členské státy by měly ve svých systémech odborného vzdělávání a přípravy posílit učení se prací (mimo jiné prostřednictvím kvalitní a účinné učňovské přípravy), zvýšit relevanci terciárního vzdělání pro potřeby trhu práce, zlepšit monitorování a předvídaní dovedností, zajistit větší zviditelnění a srovnatelnost dovedností a rozšířit příležitosti pro uznávání a ověřování dovedností a kompetencí získaných mimo rámec formálního vzdělávání a odborné přípravy. Měly by zlepšit a zvýšit nabídku a využívání pružného dalšího odborného vzdělávání a přípravy. Členské státy by rovněž měly podporovat osoby s nízkou úrovní dovedností, aby zachovaly nebo rozvíjely jejich dlouhodobou zaměstnatelnost tím, že zlepší přístup ke kvalitním vzdělávacím příležitostem a jejich využívání, a to zavedením cest prohlubování dovedností, včetně posuzování dovedností, nabídky vzdělávání a odborné přípravy, jež bude odpovídat příležitostem na trhu práce, a validace a uznávání získaných dovedností.

Je třeba řešit nezaměstnanost a neaktivitu, mimo jiné účinnou, včasnou, koordinovanou a individuálně uzpůsobenou pomocí, která bude založena na podpoře při hledání zaměstnání, odborné přípravě a rekvalifikaci. Měly by být uplatňovány komplexní strategie, které zahrnují hloubkové individuální posouzení nejpozději po 18 měsících nezaměstnanosti, s cílem výrazně snížit dlouhodobou a strukturální nezaměstnanost a předcházet jí. Je třeba i nadále řešit nezaměstnanost mladých lidí a otázku mladých lidí, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy, a to prostřednictvím prevence předčasných odchodů ze vzdělávání a strukturálním zlepšením přechodu ze vzdělávání do zaměstnání, mimo jiné prostřednictvím plného provedení záruk pro mladé lidi (!).

(!) Úř. věst. C 120, 26.4.2013, s. 1.

Členské státy by měly usilovat o odstranění překážek a demotivujících prvků ve vztahu k účasti na trhu práce a zajistit pobídky v tomto směru, zejména pro osoby nejbližší trhu práce. Členské státy by měly podporovat uzpůsobené pracovní prostředí pro osoby se zdravotním postižením, mimo jiné prostřednictvím cílené finanční podpory a služeb, které jim umožní účast na trhu práce a ve společnosti.

Členské státy by měly zajistit rovnost žen a mužů a zvýšenou účast žen na trhu práce, mimo jiné zajištěním rovných příležitostí a kariérního postupu a odstraněním překážek bránících v účasti. Je třeba řešit rozdíly v odměňování žen a mužů, mimo jiné zajištěním stejné odměny za stejnou nebo rovnocennou práci. Mělo by se podporovat sladění pracovního, rodinného a soukromého života žen i mužů, zejména prostřednictvím přístupu k dlouhodobé péči a k finančně dostupným kvalitním službám předškolního vzdělávání a péče. Členské státy by měly zajistit, aby rodiče a další osoby s pečovatelskými povinnostmi měli přístup k vhodné rodinné dovolené a pružným pracovním podmínkám, aby se dosáhlo vyvážení pracovního, rodinného a soukromého života a podpořilo vyvážené využívání těchto nároků mezi ženami a muži.

Hlavní směr 7: Zlepšení fungování trhů práce a zvýšení účinnosti sociálního dialogu

Členské státy by měly při provádění zásad flexibility a jistoty spolupracovat se sociálními partnery, aby využily dynamické a produktivní pracovní síly a nových pracovních a podnikatelských modelů, přičemž by měly zajistit rovnováhu práv a povinností. Měly by omezit segmentaci uvnitř trhů práce a předcházet jí, bojovat proti nehlášené práci a podporovat přechod na formy pracovního poměru na dobu neurčitou. Pravidla pracovněprávní ochrany, pracovní právo a instituty by měly jak vytvořit vhodné prostředí pro nábor pracovníků, tak i zajistit nezbytnou flexibilitu pro zaměstnavatele, aby se mohli rychle přizpůsobovat změnám hospodářské situace, a zároveň zachovávat odpovídající jistoty a zdravé, bezpečné a dobře uzpůsobené pracovní prostředí pro pracovníky. Mělo by se zamezit pracovněprávním vztahům vedoucím k nejistým pracovním podmínkám, mimo jiné bojem proti zneužívání atypických pracovních smluv. Měl by být zajištěn přístup k účinnému a nestrannému řešení sporů a v případě neoprávněného propuštění právo na nápravu, včetně přiměřené kompenzace.

Politiky by měly zlepšit a podpořit účast na trhu práce, soulad mezi poptávkou a nabídkou na trhu práce a přechody mezi zaměstnáními. Členské státy by měly účinně aktivovat osoby, které se mohou účastnit trhu práce. Členské státy by měly posílit účinnost aktivních politik na trhu práce zlepšením jejich zaměření, dosahu, pokrytí a jejich propojení s podporou příjmu pro nezaměstnané osoby při hledání práce, a to na základě práv a povinností těchto osob. Členské státy by měly usilovat o účinnější a účelnější veřejné služby zaměstnanosti tím, že zajistí včasné a individuálně uzpůsobené služby na podporu uchazečů o zaměstnání, podpoří poptávku na trhu práce a zavedou systémy řízení výkonnosti.

Členské státy by měly poskytnout nezaměstnaným přiměřenou podporu v nezaměstnanosti po přiměřenou dobu v souladu s jejich příspěvky a vnitrostátními pravidly způsobilosti. Tato podpora by neměla demotivovat od rychlého návratu do zaměstnání a měla by být doplněna aktivními politikami na trhu práce.

Měla by být podporována mobilita studujících a pracovníků s cílem zvýšit dovednosti podporující zaměstnatelnost a využití plného potenciálu evropského trhu práce. Měly by být odstraněny překážky mobility ve vzdělávání a odborné přípravě, v zaměstnaneckých a osobních penzijních pojištěních a při uznávání kvalifikací. Členské státy by měly přijmout opatření k zajištění toho, aby správné postupy nepředstavovaly zbytečnou překážku bránící pracovníkům z jiných členských států v přístupu k zaměstnání. Členské státy by rovněž měly předcházet zneužívání stávajících pravidel a řešit případný odliv mozků z určitých regionů.

Na základě stávajících vnitrostátních postupů a s cílem dosáhnout účinnějšího sociálního dialogu a lepších sociálně-ekonomických výsledků by členské státy měly zajistit včasné a smysluplné zapojení sociálních partnerů do koncipování a provádění reforem a politik v oblasti zaměstnanosti, sociálních a případně hospodářských reforem a politik, mimo jiné prostřednictvím podpory pro zvýšení kapacity sociálních partnerů. Sociální partneři by měli být podporováni ve sjednávání a uzavírání kolektivních smluv v záležitostech, které se jich týkají, přičemž je třeba respektovat jejich samostatnost a právo na kolektivní akce.

V příslušných případech by členské státy na základě stávajících vnitrostátních postupů měly přihlížet ke zkušenostem příslušných organizací občanské společnosti v oblasti zaměstnanosti a sociálních otázek.

Hlavní směr 8: Prosazování rovných příležitostí pro všechny, podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě

Členské státy by měly podporovat inkluzivní trhy práce, které jsou otevřené všem, zavedením účinných opatření pro boj proti všem formám diskriminace a na podporu rovných příležitostí pro nedostatečně zastoupené skupiny na trhu práce. Členské státy by měly zajistit rovné zacházení, pokud jde o zaměstnání, sociální ochranu, vzdělávání a přístup ke zboží a službám bez ohledu na pohlaví, rasový nebo etnický původ, náboženské vyznání nebo přesvědčení, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci.

Členské státy by měly modernizovat systémy sociální ochrany, aby poskytovaly účinnou, účelnou, udržitelnou a odpovídající sociální ochranu ve všech fázích života jednotlivce a přitom podporovaly sociální začlenění a vzestupnou sociální mobilitu, vybízely k účasti na trhu práce a řešily nerovnosti, mimo jiné i nastavením systémů daní a dávek. Účinnost systémů sociální ochrany se zlepšší, pokud budou univerzální přístupy doplněny o přístupy selektivní. Modernizace systémů sociální ochrany by měla vést k lepšímu přístupu, udržitelnosti, přiměřenosti a kvalitě.

Členské státy by měly vytvářet a zavádět preventivní a integrované strategie kombinací tří prvků aktivního začleňování: přiměřené podpory příjmu, inkluzivních trhů práce a přístupu ke kvalitním službám, které vyhovují individuálním potřebám. Systémy sociální ochrany by měly zajistit přiměřené dávky poskytující minimální příjem každému, kdo nemá dostatečné prostředky, a podporovat sociální začlenění tím, že budou obyvatelé podněcovat k aktivní účasti na trhu práce a ve společnosti.

Pro zajištění rovných příležitostí, a to i pro ženy, děti a mladé lidi, má zásadní význam nabídka cenově dostupných, přístupných a kvalitních služeb, jako jsou předškolní vzdělávání a péče, mimoškolní péče, vzdělávání, odborná příprava, bydlení, zdravotní služby a dlouhodobá péče. Zvláštní pozornost by měla být věnována boji proti chudobě a sociálnímu vyloučení, včetně snižování chudoby pracujících a dětské chudoby. Členské státy by měly zajistit, aby měl každý přístup k základním službám. Osobám, které to potřebují nebo které se nacházejí ve zranitelné situaci, by měly členské státy zajistit přístup k přiměřenému sociálnímu bydlení nebo pomoc v této oblasti. Specificky by měla být řešena problematika bezdomovectví. Přihlížet by se mělo ke specifickým potřebám osob se zdravotním postižením.

Členské státy by měly zajistit včasný přístup k cenově dostupné preventivní a léčebné zdravotní a dlouhodobé péči dobré kvality a zároveň zabezpečit dlouhodobou udržitelnost.

V kontextu prodlužující se délky života a demografických změn by členské státy měly zabezpečit přiměřenost a udržitelnost důchodových systémů pro pracovníky i osoby samostatně výdělečně činné a zajistit pro ženy i muže rovné příležitosti nabyvat důchodová práva, mimo jiné prostřednictvím doplňkových programů, které jim zajistí přiměřený příjem. Důchodové reformy by měly být podporovány opatřeními, která prodlouží pracovní život, jako je například zvyšování skutečného věku odchodu do důchodu, a měly by být zasazeny do rámce vytvořeného strategiemi aktivního stárnutí. Členské státy by měly zahájit konstruktivní dialog s příslušnými zúčastněnými stranami a umožnit postupné zavádění reform.
